

Abstrakt

Tématem předkládané práce je vztah politické a morální filosofie k epistemologické a metodologické pozici v rámci díla Friedricha Augusta von Hayeka. Cílem práce je v obecné rovině obhájit tvrzení, že Hayekova filosofie je aplikací epistemologických a metodologických pozic do morální a politické filosofie, a že tato aplikace je výkladově implementována kontinuálním vymezováním základních teoretických pozic vůči filosofické tradici. Toto obecné tvrzení je v práci rozpracováno v rámci několika perspektiv. První perspektiva staví do popředí pojem poznání, a to jak ve smyslu určitého pojetí racionality, tj. povahy rozumu a lidského myšlení, tak ve smyslu vymezení povahy a limitů vědeckého poznávání. Ta druhá sleduje vývoj Hayekova myšlení, přičemž výkladově poukazuje na ty aspekty jeho filosofie, které jsou rozpracováním tezí jeho myšlenkových souputníků v rámci Rakouské ekonomické školy či klasické sociologie. Tato perspektiva zároveň ukáže, že v určité fázi svého myšlení se těmto svým předchůdcům Hayek významným způsobem vzdaluje, zejména v rámci uchopení individualismu. Třetí perspektiva ukazuje hlubší kořeny některých Hayekových pozic v rámci novověké filosofie, přičemž na základě kritiky konstruktivistického racionalismu lze jeho dílo uchopit jako navazující na klíčové koncepty Davida Huma. Hayek ukazuje, že parametry debaty o současných klíčových teoretických, metodologických a sociálně-vědních problémech jeho doby byly nastaveny již v raném novověku. V neposlední řadě je v rámci nezbytné kontextualizace Hayekova projektu epistemologické fundace liberalismu provedena komparace s dílem K. Poppera, a to jak co do metodologie, tak sociální teorie. Ústřední roli pak v celé argumentaci hraje Hayekův evolucionismus, který na jedné straně ukazuje nedostatečnost individualismu, a zároveň poskytuje nástroj, jak z aplikovat na poznání v obou jeho významech bytostně skeptickou povahu Hayekovy filosofie.

Klíčová slova: F. A. Hayek, evoluce, liberalismus, epistemologie, metodologie vědy, skepticismus